5/3

1991-05-25

Chefen Kulturmiljöenheten
Länsstyrelsen
291 86 Kristianstad

Angående Herrevadsklosters utgrävningar.

Citat ur tidningen NST 25 april 1991
"EN ARKEOLOGISK OCH ANTIKVARISK SKANDAL."
Det är med stor bedrövelse och bestörtning jag tagit del av den kritik som framförts mot utgrävningarna i Herrevads-kloster.Denna kritik har framförts i tidningen NST av Jes Wienberg och han får i samma reportage medhåll av Länsmuseets chef Monika Minnhagen.
Jag vill på detta sätt bemöta denna kritik som jag anser vara orättfärdig och i vissa stycken osaklig.

Citat:
"UTGRÄVNINGARNA - DE STÖRSTA I SKÅNE PÅ 50 ÅR HAR - FÖRSTÖRT MER ÄN DE GAGNAT."
Vi har fram till 1989 haft hjälp av en murare som reparerat mursidor och murkrön, fogat alla sprickor samt lagt ett lager murbruk på krönet i syfte att förhindra vatten att tränga in i muren med frostsprängning som följd.
De pelare som har grävts fram har reparerats och täckts på samma sätt och med samma syfte.
Den nordvästra pelaren har renoverats med de bästa tegel som vi funnit i rasmassorna. En del av dessa gamla tegelstenar har tyvärr börjat att vittra så någon längre hållbarhet kan man nog inte räkna med.
Två av altarna var i dåligt skick när de grävdes fram och har på samma sätt restaurerats med de altarstenar som fanns runt altarfundamentet.
Även här har murbruk lagts på toppen för att förhindra frost-sprängning.

Korsgången längs med kyrkans sydvägg och kapellets ingång har

undersökts och därefter återfyllts. Efter avslutade grävningar har vi återställt med gräs och rabatter samt gjort handikappvänliga gångar med hjälp av anställda från Klippans gatukontor.

Citat:
"JAG BLEV MINST SAGT CHOCKAD. KUNDE MAN INTE HITTAT ETT MINDRE SÅRBART OBJEKT ATT ÖVA PÅ?"
Vi som har tillbringat dessa år som medhjälpare till arkeologen har inte offrat ledighetsdagar och semestrar för att få öva arkeologisk utgrävning. Vår målsättning har varit att till slut kunna visa allmänheten ett av vår hembygds finaste kulturhistoriska monument på samma sätt som man visar ruinerna efter Gudhems kloster,Varnhems kloster m.fl. ruiner.
Vi har med mycket varsam hand och helt efter arkeologens instruktioner arbetat oss ner genom de olika kulturlagren och mycket noga dokumenterat alla fynd som omsorgsfullt skrapats fram.

Citat:
"FÖR CISTERCIENCERKLOSTER ÄR VÄLKÄNDA, VÄLDOKUMENTERADE OCH UPPBYGGDA PÅ PRECIS SAMMA SAMMA SÄTT."
Detta argument för att låta Herrevad ligga kvar under jord finner jag märkligt. Med ovanstående argument behöver man inte gräva fram flera järn- och bronsåldersgravar, för dessa måste vara minst lika välkända och väldokumenterade.
Dessutom är Cisterciensерkloster inte byggda på precis samma sätt. De avviker från varandra både i fråga om högkorets utformning, antal sidoaltare och storlek på kyrkan. Stora avvikelser finns också vad beträffar de yttre byggnadernas placering geografiskt i förhållande till kyrkan.

Citat:
"UTÖVER ATT MÅNGA HUNDRA ÅR GAMLA, SÅRBARA TEGELGOLV OCH MURAR LÄMNATS OSKYDDADE FÖR VÄDER, VIND OCH FROSTSPRÄNGNINGAR....."
Beträffande murarna hänvisas till ovanstående redogörelse för vad som gjorts för att skydda dessa i avvaktan på en slutlig lösning av bevarandet.
Den slutliga lösningen på bevarandet av murarna hade Monica Minnhagen kunnat få utförd för länge sedan om hon hade diskuterat detta med oss frivilliga. Vi hade självklart ställt upp och utfört det arbete som hade krävts. Lösningen på detta pro-

blem är både enkel och relativt billig om man gör på samma sätt som i Varnhem, Gudhem och alla andra klosterruiner som vi har besökt under våra årliga studieresor.

Jag vill erinra om att kapellet fortfarande står kvar utan att någon nämnvärd förstörelse skett och används än idag för kyrkliga ändamål.
Detta kapell är uppbyggt på samma sätt och med samma material i sin grund och murkonstruktion som den ruin vi grävt fram. Kapellet är troligen lika gammalt som kyrkoruinen.

Redan från början av grävningarna ansåg experter att tegelgolvet som ligger cirka 60 cm ovanför det ursprungliga golvet endast kunde bevaras på sin nuvarande plats med mycket stora kostnader varför utgrävningarna syftat till att få fram den kyrka som grundlades 1158 och byggdes helt i sand- och gråsten. Om man skall bevara tegelgolvet på sin nuvarande plats krävs att man skyddar detta med ett tak. Detta skulle naturligtvis kosta mycket pengar. Det finns andra ideer här på gräsrotsnivå om hur man skulle kunna lösa detta problem.

Vi som under dessa år frivilligt och utan kostnad ställt upp har naturligtvis varit medvetna om att grävningarna måste ta slut någon gång. Men att sluta i detta skede när vi kommit ner i de kulturlager som kan ge stor information om Herrevad under klostertiden måste vara ett felaktigt beslut. Det mesta arbetet hitintills har bestått i att gräva bort de rasmassor som samlats under alla år i kyrkoruinen.

Att via massmedia få veta att vi medverkat till en arkeologisk och antikvarisk skandal gör att entusiasmen och idealiteten är lika med noll just nu. Detsamma gäller för de som ställt upp med maskiner och andra hjälpmedel utan kostnad under dessa år. Länsmuseechefens åsikter borde ha framförts vid ett möte med Länsantikvarien, Hembygdsföreningen,frivilliggruppen och arkeolog Eva Arvidsson.
Då kunde vi fört konstruktiva diskussioner om bevarandet och fortsatta utgrävningar av Herrevad. Om det vid sådana diskussioner påvisats att grävningarna förstörde mer än de gagnade hade jag och de andra frivilliga självklart avbrutit vidare arbete

på Herrevadskloster.

Med ovanstående fakta som underlag frågar jag om Länsantikvarien finner det på sin plats att tona ner eller rent av avfärda Jes Wienbergs och Monika Minnhagens tal om att vi medverkat till en arkeologisk och antikvarisk skandal.

Med vänlig hälsning

Anders Lindblad
Långgatan 48
260 70 Ljungbyhed

Bilaga:
Urklipp NST 25 april 1991

Kopia till:

Länsmuseechefen Monica Minnhagen
Förre Länsantikvarien Carl Philip Mannerstråle
Arkeolog Eva Arvidsson